

Motion till riksdagen 2013/14:Kr241

av **Christer Engelhardt (S)**

Bergmancenter på Fårö – en utveckling av kulturturism i glesbygd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Bergmancenter på Fårö.

Motivering

Sedan sommaren 2011 bedriver Bergmancenter verksamhet i Fårö Skola som under vintern 2012–2013 genomgått en omfattande renovering och omvandlats till en lokal och internationell kulturmötesplats. I huset har också Fårö Museum (Fårö Hembygdsförening) utställningslokaler. Bergmancenter och Fårö Hembygdsförening byggde gemensamt den första utställningen Fårö – Ingmar Bergmans filmiska landskap som öppnade 2011 och är också gemensamt ansvariga för det nya biblioteket i huset. En viktig utgångspunkt för allt arbete och all publik verksamhet i Bergmancenter/Fårö Museum är att förena ett lokalt och ett internationellt perspektiv på utställningar, fotspårsturism och annan publik verksamhet.

Sommaren 2013 invigdes det nyrenoverade Bergmancenter/Fårö Museum. Sedan dess har över 10 000 besökare tagit del av utställningar om Ingmar Bergmans liv och verk och om Fårös natur, kultur och historia. Utöver dessa har cirka tusen barn och ungdomar producerat filmer, bilder, masker och teaterscener i Skaparverkstan. Många besökare har botaniserat bland böcker och information i biblioteket och njutit av kaffe, bakverk och den vackra terrassen mot havet. I Biografteatern har man tagit del av filmserier, föreläsningar och föreställningar. Det nya Bergmancenter/Fårö Museum har visat sig vara en attraktiv kulturmötesplats som lockar såväl lokalbefolkning som turister från världens alla hörn.

Fel! Okänt namn på

Bergmancenter/Fårö Museum ger besökare i alla åldrar möjlighet till både upplevelser och fördjupad kunskap om Ingmar Bergman, hans liv, verk och om film, teater och gestaltning i en vidare bemärkelse. Den permanenta basutställningen Fårö – Ingmar Bergmans filmiska landskap kombineras med tillfälliga utställningar och evenemang. Inom ramen för projektet Barnet och Barndomen finns utställningen Salongen, Skapande verkstad och en pedagogisk verksamhet med upplevelser som utgångspunkt. Projektet genomförs i samverkan med lokala, nationella och internationella aktörer och finansieras av Allmänna arvsfonden. Bergmancenter arrangerar egna seminarier och konferenser och erbjuder också plats för andra aktörers verksamhet.

Utgångspunkt för verksamheten på Bergmancenter/Fårö Museum är bland annat berättelsen om hur den världskände Ingmar Bergman 1960 kom till Fårö för att hitta inspelningsplatser för sin 28:e film, Såsom i en spegel. Förutom att han hittade platser som han redan skrivit in i sitt manus, utan att han sett dem i verkligheten, hittade Ingmar Bergman på Fårö också "sitt landskap, sitt verkliga hem". Ömsesidig tillit och respekt uppstod mellan regissören och Fåröborna och Ingmar Bergman gjorde fyra spelfilmer, en tv-serie och två dokumentärfilmer om livet och människorna på Fårö, byggde sitt hus på Hammars och levde sitt liv på Fårö till sin död i juli 2007.

Tre fyra gånger per vecka under högsäsong genomför Bergmancenter guidningar i Ingmar Bergmans fotspår; från fyra timmars bussturer till inspelningsplatser och tre dagars Bergmanweekend till introduktioner för grupper som ger sig ut med egna kartor och guidningar i basutställningen Fårö – Ingmar Bergmans filmiska landskap. Det filmturistiska utbudet lockar allt från PRO-grupper till internationella filmforskare. Utbudet har en stor potential för ett utveckla samarbetet med den lokala näringen och dess näringsidkare.

Under åren 2014–2015 vill man utveckla produkter inom området Fotspårsturism; Bergmanweekend, Bergmansafari, Bergman på egen hand och guidningar i utställningar. Men film- och textmaterial (engelska, tyska, franska, ryska m.m.) behöver uppdateras liksom en plan för marknadsföring nationellt och internationellt. Det kommer också att produceras och införskaffas teknik för audioguider med inlästa översättningar (engelska, tyska, franska, ryska m.m.) till den permanenta utställningen Fårö – Ingmar Bergmans filmiska landskap.

I början av augusti var Bergmancenter, i samverkan med Akademin Valand, Stockholms dramatiska högskola, Film Stockholm och Film på Gotland, värd för ett nationellt seminarium om barns berättelser och berättande. Deltagare var pedagoger, journalister, forskare, filmare och kultursekreterare från hela landet. Ett nätverk bildades som kommer att fortsätta undersöka och utveckla metoder och strategier för barns eget skapande. Genom det treåriga projektet Barnet och Barndomen, finansierat av Allmänna arvsfonden, har det byggts in ett barnperspektiv och en välutrustad skaparverkstad i det nya Bergmancenter/Fårö Museum, vilket ger trovärdighet som mötesplats för kunskapsutveckling och forskning inom området barns eget skapande och kreativa läroprocesser. Under våren och hösten 2014 kommer det att erbjuda ett program för lärarfortbildning och lägerskolor inom samma område.

Fel! Okänt namn på

Bergmancenters funktion som mötesplats för konstnärer, pedagoger och forskare kommer också att utvecklas i samverkan med Baltic Art Center, Östersjöns Författar- och Översättarcentrum, Visby Tonsättarcentrum, Stiftelsen Bergmangårdarna och Uppsala universitet – Campus Gotland.

Under åren 2014–2015 vill man utveckla och fördjupa Bergmancenters roll som mötesplats för kunskapsutveckling och forskning inom området Barns berättande och skapande. Denna utveckling kommer att ske i samverkan med nätverket; Film på Gotland, Film Stockholm, Stockholms dramatiska högskola och Akademin Valand.

Bergmanveckan är jämte utställningarna, skaparverkstan och fotspårsturismen till öns filminspelningsplatser den tydligast profilerade verksamheten i Bergmancenter. Här vidareutvecklas ständigt det grundläggande festivalkonceptet med filmer, gäster, seminarier, utställningar och utflykter, för att öka veckans attraktionskraft, lokalt och internationellt. Bergmancenter fortsätter att arrangera den i år tioårsjubilerande Bergmanveckan som blivit ett begrepp och en publikmagnet för professionella filmarbetare, filmforskare och en intresserad allmänhet i alla åldrar och från olika delar av världen. Bergmanveckan gästas årligen av betydande regissörer och andra konstnärer från hela världen och har också, genom manustävlingen "Efter Bergman" och i samarbete med Film på Gotland och andra regionala filmresurscentrum i Sverige blivit en viktig mötesplats för unga svenska filmare.

På Bergmancenter finns ett referensbibliotek med böcker, tidskrifter och andra medier inom kunskapsfälten Fårös natur, kultur och historia och Ingmar Bergmans liv och verk samt film- och teaterhistoria med anknytning till Ingmar Bergman. Biblioteket har böcker på 28 olika språk och har byggts upp i nära samarbete mellan Bergmancenter och Fårö Museum med stöd av Leader Gotland. I det vackra biblioteksrummet kan besökare också ta del av bild, text och rörlig bild i en databas som bland annat innehåller dokumentation från Bergmanveckor från 2004 och framåt, material från Stiftelsen Ingmar Bergmans arkiv, ljudinspelningar med Fårödialekter, bilddokumentation av Fårö Museums samlingar och radioteaterföreställningar i regi av Ingmar Bergman.

Bergmancentret på Fårö står nu inför en stor utmaning genom att kvalitets-säkra verksamheten. Bergman som är större än vad man kanske har klart för sig på Gotland och i Sverige är en del av ett kulturellt världsarv som vi har att förvalta och ta tillvara på bästa sätt. Ett utvidgat utbud och ett ökat publiktryck ställer höga krav på kvalitet och bemanning. Under säsongen 2013 har drygt 20 personer varit engagerade i den löpande verksamheten, de flesta finansierade genom tillfälliga projektmedel till biblioteksutveckling (Leader Gotland), Bergmanveckan (Postkodlotteriet Kulturfonden) och Barnet och Barndomen (Allmänna arvsfonden).

En mycket stor del av arbetsinsatsen under de tre säsonger man haft öppet har utgjorts av lokala och ideella krafter. Ideella insatser kommer att behövas också i fortsättningen, vilket är en del av den lokala förankringen av Bergmancenter/Fårö Museum. De ideella krafterna gör en fantastisk insats men det behöver dock kompletteras av professionell, anställd personal för att kunna utveckla och säkra kvalitet och kompetens inom de kulturturistiska delarna av verksamheten. Detta är inte minst viktigt i perspektivet av en landsbygdsut-

Fel! Okänt namn på

veckling – alltså att nu ta tillvara den potential som ligger i ett Bergmancenter efter en ombyggnad för 15,6 miljoner kronor genom EU-medel från Tillväxtverket, strukturfonden för Småland och öarna, respektive regionala utvecklingsmedel från Region Gotland. Det är viktigt att staten också ser ett fortsatt ansvar som denna investering i landsbygden är och det viktiga i att staten fortsättningsvis är en del av ansvaret för att bidra till att kvalitetssäkra verksamheten till dess man fullt ut kan stå på egna ben. Detta anser jag att riksdagen bör ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 2 oktober 2013

Christer Engelhardt (S)